

KUNNIAVELKAMME SOTAVETERAANEILLE JA KOTISEUDULLE

SISÄLLYSLUETTELO

Lukijalle	5
Materiaalin kerääjiä, julkaisun tekijöitä	8
Kustannusten vastuun kantajia	9
Kiitokset yhteistyöstä	10
Saatesanat	11
I SUOMI TOISESSA MAAILMANSODASSA	19
1 Euroopan poliittinen kehitys	21
2 Talvisota	
Neuvostoliiton vaatimukset	24
Puolustuksen henkiset ja aineelliset edellytykset	26
Sodan alkuvaihe	27
Neuvostoliiton suurhyökkäys ja rintaman murtuminen	29
Moskovan rauha	31
3 Välirauhan aika	33
4 Jatkosota	
Hyökkäysvaihe	36
Asemasotavaihe	41
Saksan sotamenestys hiipuu	45
Rauhan tunnusteluja	46
Suurhyökkäys ja sen torjuminen	48
Tie rauhaan	53
Lapin sota	55
Sotien menetykset ja seuraukset	57
II SUODENNIEMI JA SUODENNIEMELÄISIÄ SOTAVUOSINA	59
1 Talvisodassa	
Vuosi 1939: Arkielämää, pelkoa ja toiveita	61
Talvisota syttyy	70
Talvisodan taistelut Kannaksella	71
Suodenniemeläisiä Kannaksella	74
Kotipitäjän miehiä muilla rintamilla	83
Kotipitäjän panos Talvisotaan	86
Moskovan rauha	
Välirauhan aikaa 13.3.1940–25.6.1941	89

2 Jatkosodassa	
1 Hyökkäysvaihe alkaa	95
Liikekannallepano	95
Odotusta ja valmistautumista rajalla	99
Hyökkäys menetyyille alueille	99
2 Seisontasotaa	
Seisontasodon luonne	111
Kannaksen rintamilla	119
Aunuksesssa – Syväriillä	131
Maaselän kannaksen maisemissa	134
Rukajärven suunnalla	137
Uhtuan ja Kiestingin, erämaarintamilla	139
Asemasodan jälkipyykkiä	142
3 Torjuntataisteluita	
Suurhyökkäys alkaa	145
Länsi-Kannaksen läpijuoksu	146
Viipurinlahden maihinnousuirtyys	148
Viipurin katkeraa menetys	148
Tali–Ihantalan maineikas torjuntavoitto	149
Itä-Kannas vetäytyy taistellen	154
Äyräpää ja Vuosalmi kestää	154
Ylipäällikön vetoomus	156
Tutut miehet taisteluissa	156
Aunuksen rintama viivyttää ja vetäytyy	162
Maaselän kannas jätetään	166
Rukajärven suunnalla asemat pitää	168
4 Rauha Asete vaikenevat	
Aseleposopimus	169
Ankaraa valvontaa	169
3 Lapin sodassa	
Puun ja kuoren välissä	173
Yhteisin sävelin	174
Taisteluita ja takaa-ajoa	174
Itärintamalta Lappiin	179
Sodan tilitystä	181
4 Sotilaaksi Suodenniemeltä	
"Syyniin"	183
Ei oppi ojaan kaada	184
Elämää harmaissa	185
Kättä pidempää	186
Sotaelämää	188
Hevosvoimia ja hevosia	194

III SANKARIVAINAJAT	207
1 Tietolähteitä	209
2 Suomen sodissa 1939–45 menehtyneet	209
3 Talvisodan uhrit	211
Paikallista vaihtelua	211
4 Jatkosodassa menehtyneet	213
Hyökkäysvaihe – suuria tappioita	213
Asemasotavaihe – vähän menetyksiä	214
Torjuntavaihe – paljon uhrautumista	214
5 Lapin sodassa kaatuneet	215
6 Sankarivainajien viimeisiä päiviä	216
Urho Kallion kirje kotiväelle	216
Matruusi Matti Harjun kirje	217
Panssarilaiva Ilmarisen uppoaminen	217
Viljo Kataja: Kolmen veljen ja vävyn kaatuminen	218
7 Kaatuneiden saattaminen kotipitääjään	219
Mielipide muuttaa ohjesäännön	219
Matka kotiseudulle alkaa	219
Vainajien tunnistaminen	219
Vainajien huoltoa	220
Tiedon välittäminen omaisille	220
Sankarihautajaisia	221
8 Sankarivainajat kuolinpäiväjärjestysessä	226
Talvisota	226
Jatkosota	227
Lapin sota	228
Isänmaan puolesta	229
10 Kaatuneiden muiston vaalintaa	242
IV SODISSA VAMMAUTUNEET	243
1 Runsaasti haavoittuneita	245
2 Sotainvalideja	247
3 Sotavankeudessa	249
Kotipitääjän miehiä sotavankeina	250
V SOTAVETERAANIMATRIKKELI: ASEPUKUA KANTANEET SUODENNIEMELÄISET	253
1 Lukijalle	255
2 Asepuvussa olleita miehiä sotavuosina 1939–1945	256
VI KOTIRINTAMA TUKEE JA KESTÄÄ	315
1 Suodenniemen suojeluskunta	317
Talvisodan toimintaa	319
Sodan uhka ja talvisota	320
Toiminta 1941–1944	324
Suojeluskuntajärjestön lakkauttaminen	327
2 Suodenniemen sotilaspojat	328
Suojeluskuntien poikatoiminta	328
Poikatoiminnan ohjailua	329
Toimintamuotoja	330

3 Lotta Svärd-järjestö	
Paikallisosaston johto ja organisaatio	335
Vanikkaa ja hernekeittoa	336
Siteitä ja hellää hoitoa	338
Ampumasormikkaita, lumipukuja	340
Tähystystä ja viestintää	340
Monenlaista toimintaa	341
Pikkulotat / Lottatyöt	342
Muutoksia	342
Järjestön lopettaminen	342
Sastamalan -säätiö	343
4 Kotikunta sotien pyörteissä	345
Kunnallisvaalit lykätty	345
Kiinteistöjen omistajana	346
Veroruuvia kiristetään	346
Vastuunkantajia kotirintamalla	347
5 Seurakunta tuo yhteishenkilöä	350
Seurakunta toimii	351
Arkielämään voimaa	354
Seurakunnan jäseniä, toimi- ja luottamushenkilöt	357
Mies, vastuun kantajana	358
6 Kyläkoulujen toiminta	
Koulataloja ja kansankynttilöitä	359
Huonoja vaatteita ja kenkäpulaa	360
Lämmintä ruokaa ja puhautta	361
7 Kauppa käy, yritystä omaksi tarpeiksi	363
Mainos oli valtia jo sota-aikana	365
Yritystoimintaa heräteltiin	369
8 Pankkitoimintaa sotavuosina	
Suodenniemen Säästöpankki	370
Etelä-Suodenniemen osuuskassa Heinijärvenmaassa	373
9 Säännöstelyelämää	374
Elintarvikkeiden säännöstelyä	375
Vastuuhenkilöt	376
Pulaa polkupyöristä molskikankaaseen	377
Kohti parempia aikoja	378
10 Mustalla pörssillä oli voin maku	380
Huijausta	382
"Elämysmatkoja"	382
11 Tietoa välitetään ja ihmiset kulkevat	384
Radioaalioilla ei ollut paljon kuuntelijoita	384
Sentraalisandrojen tärkeä työ	385
Posti kulkee	386
Maantie on kova kävellä	387
Vihreää kultaa uitettiin	389
12 Valoa ja jatkuvaa työtä	
Valo ja energia vähissä	391
Työvelvollisuutta, talkoita	391
13 Järjestys se olla pitää	
Järjestyksen pitoa	394
Valvontatehtäviä	394

"Kirjoilla" pitää olla	395
Sodan varjossa	395
Laki toteutuu	396
14 Karjalaiset saapuvat	397
Talvisodan siirtolaiset	398
Ruokaa, rahaa, neuvoja	398
Paluumuutto Karjalaan	399
Takaisin Länsi-Suomeen	399
Asuinsijoja perheille	399
Yhteiseloa	400
15 Sotalapsia	403
Suodenniemeläinen sotalapsi muistlee	404
16 Sodan tuntuu kotirintamalla	405
17 Rintamakarkureita, tosinajattelijoita, desantteja	
Rintamakarkureita	407
Tosinajattelijoita	407
Desantteja	407
Maalaispitäjän tilanne	408
VII RAUHAN VUOSIIN.	409
1 Sopeutumisen vuodet	
Asevelvolliset sotivat	411
Paluu arkielämään	412
Elämä alkaa uudelleen	413
2 Karjalaisasutus Suodenniemellä	414
3 Inkeriläisten kova kohtalo	
Joukkokuljetuksia	416
Orpolasten osa	416
Heimosotureiden "palkka"	417
Inkeriläisten kohtaloita Suodenniemellä	417
4 Asekätkentää	
Asekätkentä 1944	421
Tarinaa asekätkennästä	422
5 Yhdistystoimintaa	
Talvisodan aika	426
Yhdistystoiminta virkoaa	427
6 Naiset kotirintamalla	428
Työvelvollisuus	428
Naapuriapua	428
Mottitalkoot	429
He pärjäsivät	430
7 Vastuu siirtyy	432
Kehitystä	434
VIII SOTIEN JÄLKEISIÄ VUOSIKYMMENIÄ	435
1 Veteraanijärjestöt	
Suodenniemen Sotaveteraanit ry:n toimintaa	437
Sotainvalidien Veljesliiton Suodenniemen osasto ry	444
Lottaperinne	446
Sotilaspokaperinne	448
Sotaelokuvat kertovat	449

2	Merkkipaaluja	
	Suodenniemen kunta	451
	Suodenniemen seurakunta	452
3	Luottamus- ja toimihenkilötä	453
4	Pankkitoiminnan kehitys	
	Suodenniemen Säästöpankki	454
	Suodenniemen Osuuskassa	455
5	Avustus- ja tukitoimintaa	
	Lions Club Suodenniemi	456
6	Kuvia vuosikymmenien varrelta	457
	Kiitos sotaveteraaneille	462
IX	LÄHTEET	463
	Matrikkelitietolähteet	465
	Kirjallista muistelumateriaalia	465
	Sota- ja kotirintamahaastatteluja	465
	Kirjallisuuslähteitä	465
	Sanoma- ja aikakauslehtimateriaalia	465
	Kirjeitä rintamalta	466
	Valokuvamateriaalia	466
X	LIITEOSA	467
	Lippuja, tunnuksia, merkkejä	468
	Tunnuksia, pöytäviirejä	470
	Kunniamerkkejä, käsisivarsinauhoja, hihamerkkejä	471
	Muistomitalit	472
	Julkaisutoimikunta sankariristin juurella 15.8.2006	473
	Talkooryhmiä kuvina	474
	Lyhenteitä, käsitteitä armeijassa	475
	Käsitteitä	476
	Suodenniemi vuonna 2007	477
	Myöhemmin saatuja tietoja	478
	Suodenniemen kartta	482